

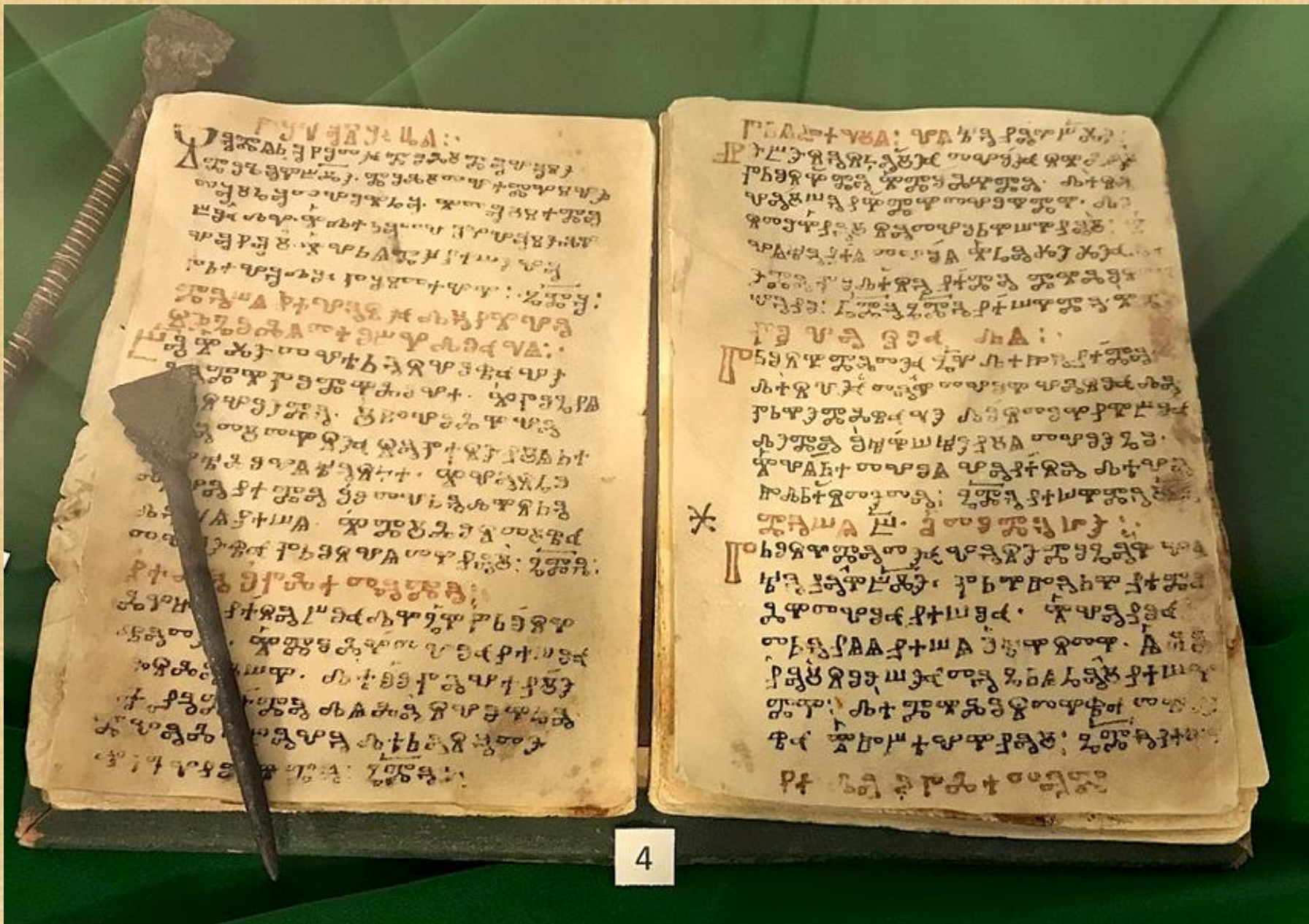
История чешской литературы.

Старославянская и чешская словесность в Чехии в догуситскую эпоху

Изотов Андрей Иванович,
доктор филологических наук,
профессор МГУ им. М.В. Ломоносова

Киевские листки

Прогласъ ѳсмы свѣтоу ѳвангелю:
ѳако пророци прорекли сѣтъ прѣжде,
Христъ градетъ събратъ ѳзѣкъ,
Свѣтъ бо ѳсть вѣсеому миру сеому.
Се събѣистъ сѣ въ седмѣи вѣкъ сѣ.

Рѣша бо они: слѣпѣи прозѣратъ,
глоуси слѣшатъ слово боукѣвноу.
Бога же оубо познати достоитъ.
Того же ради слѣшите, Словѣне, си:
Даръ бо ѳсть отъ Бога сѣ данъ,

даръ божѣи ѳсть деснѣа части,
даръ доушамъ, николиже тѣлѣа,
доушамъ тѣмъ, ѳже и прѣимѣтъ.
Матѣеи, Мар(ѣ)ко, Лоука и Іваннѣ
оучатъ вѣсѣ народъ глаголѣште:

Ѕлико бо своихъ доушѣ лѣпотѣ
видитъ, любите бо радовати сѣ,
грѣховнѣ же тѣмѣ ѳгнати
и мира сего тѣлѣ ѳложити
и раискоу житѣу прѣобрѣсти

и избѣжати отъ огни горѣшта,
слѣшите нѣнѣ отъ своего оума,
слѣшите словѣнскѣ народъ вѣсѣ,
слѣшите слово, отъ Бога прѣиде,
слово же крѣма чловѣчскѣа доуша,

слово же крѣпа и срѣдѣце и оумъ,
слово се готоваѣа Бога познати.
ѳако бесвѣта радость не бѣдетъ
окоу видашту божѣи тварѣ вѣсѣ
нѣ вѣсе ни лѣпо ни видимо ѳсть,

такѣ и доуша вѣстака безъ боукѣвѣ
не сѣвѣдѣшти закона же божѣа,
закона кѣнижѣна и доуховѣна,
закона раи божѣи ѳвлѣаѣшта.
Кѣи бо слоухѣ громѣнаѣго тѣтна

не слѣша, Бога можетъ бѣгати сѣ?
Ноздри же пакѣ, цвѣта не жѣаѣшти,
какѣ божѣе чѣдо разоумѣете?
Оуста бо, ѳже сладѣка не чѣютъ,
ѳако камѣна творѣтъ же чловѣка.

Моравско-паннонские легенды:

Житие Константиново
Житие святого Константина
Житие Константина-Кирилла
Житие (святого) Кирилла
Легенда о Константине
Vita Cyrilli
Vita Constantini-Cyrilli
Vita Constantini

Жизнь Мефодия
Житие святого Мефодия
Легенда о Мефодии
Vita Methodii

Далимилова хроника. Глава 31. Об императоре и святом Вацлаве

Sta sě, že ciesař pozva kniežat k dvoru,
kněz Václav jide k tomu sboru.
Když kniežata spolu biechu,
kněz Václav zapozdi pohřiechu.

- (5) Ciesař, rozhněvav sě na jeho dlúhé modlenie,
učini to ustavenie:
ktož by proti knězi českému vstal
nebo jemu miesto dal,
beze všie řeči hlavu jemu stieti
- (10) a dětem jeho všě dědiny otjieti.
A když ciesař s kniežaty v radě sedieše
a rozličné příhody súdieše,
kněz český vstúpiv, k kniežatóm zdravie vzda.
Ciesař proti jemu s velikú ctí vsta,
- (15) na svéj stolici jej posadi,
kniežata okolo něho zsadi.
Pak sě jě ciesař kniežatóm omlúvati
a řka, že sě jinak nemohlo státi.
"Viděl sem u něho kříž zlatý,
(20) po němž vědě, že jest člověk svatý.
Anjelé boží s ním jdiechu
a mně velmi hroziechu.
Pro to sem sě nesmél obmeškati,
musil sem proti němu vstáti."
- (25) I jě sě ciesař knězě Václava prositi,
aby přítel jeho ráčil býti
a z jeho klénótov vzieti,
což by jedno ráčil jmieti.
Tehdy svatý kněz, o jiném nic netbajě,
- (30) ale to za najlepšie jmajě,
vžě svatého Víta ruku,
jenž pro buoh trpěl velikú múku.
Tehdy ciesař z své milosti
všie roboty zemi zprosti.

X.

Good King Wenceslas.

CHORUS.

Good King Wen - ces - las look'd out, On the Feast of Ste - phen,
When the snow lay round a - bout, Deep, and crisp and e - ven:

The image shows a musical score for the hymn 'Good King Wenceslas'. It consists of two systems of music. The first system is the chorus, starting with the lyrics 'Good King Wenceslas look'd out, On the Feast of Stephen,'. The second system continues the chorus with the lyrics 'When the snow lay round about, Deep, and crisp and even:'. The music is written in a simple, homophonic style with a treble and bass clef.

Κύριε ἐλέησον

Святовацлавский хорал

אלוהים רחם

Svatý Václave, vévodo české země,
kněže náš, pros za ny Boha, svatého Ducha!
Kyrieleison.

Nebeskéť jest dvorstvo krásné,
blazě tomu, ktož tam pójde,
v život věčný, oheň jasný svatého Ducha.
Kyrieleison.

Pomoci tvé žádámy,
smiluj se nad námy.
Utěš smutné, otžeň vše zlé, svatý Václave!
Kyrieleison.

Svatý Václave, vévodo české země,
kníže náš, pros za nás Boha,
svatého Ducha,
Kriste eleison.

Ty jsi dědic české země,
rozpomeň se na své plémě,
nedej zahynouti nám, ni budoucím,
Svatý Václave,
Kriste elesion.

Pomoci my tvé žádáme,
smiluj se nad námi,
utěš smutné, zažeň vše zlé,
Svatý Václave,
Kriste eleison.

Hospodine, pomiluj ny!
Jezukriste, pomiluj ny!
Ty, spase všeho mira,
spasiž ny i uslyšiž,
Hospodine, hlasy naše!
Daj nám všem, Hospodine,
žizn a mír v zemi!
Krleš! Krleš! Krleš!

Нотированный гимн Hospodine, pomiluj ny /
Хроника Яна из Голешова

Slovo do světa stvoření

Česko, Praha, Archiv Pražského hradu, signatura A 57/1; konec 13. století. Editor: Alena M. Černá.

(1) [8v] Slovo¹ do světa stvoření
v božství² schováno³,
jež pro Evino shřěšení⁴
na svět posláno.

(5) Dievcě dřieve porozenie
jest zvěstováno,
z Davidova pokolenie
božsky⁵ vzchováno.

(10) Ot něhože naše krščení⁶
jmenem nazváno,
pro drahé naše spasenie
Židóm prodáno.

(15) I pro naše vykúpenie
na smirt prodáno,
jehož nám slavné vzkříšenie
vesele dáno.

¹ Slovo] louo

² božství] boštvi

³ schováno] zhowano

⁴ shřěšení] zreffenie

⁵ božsky] boški

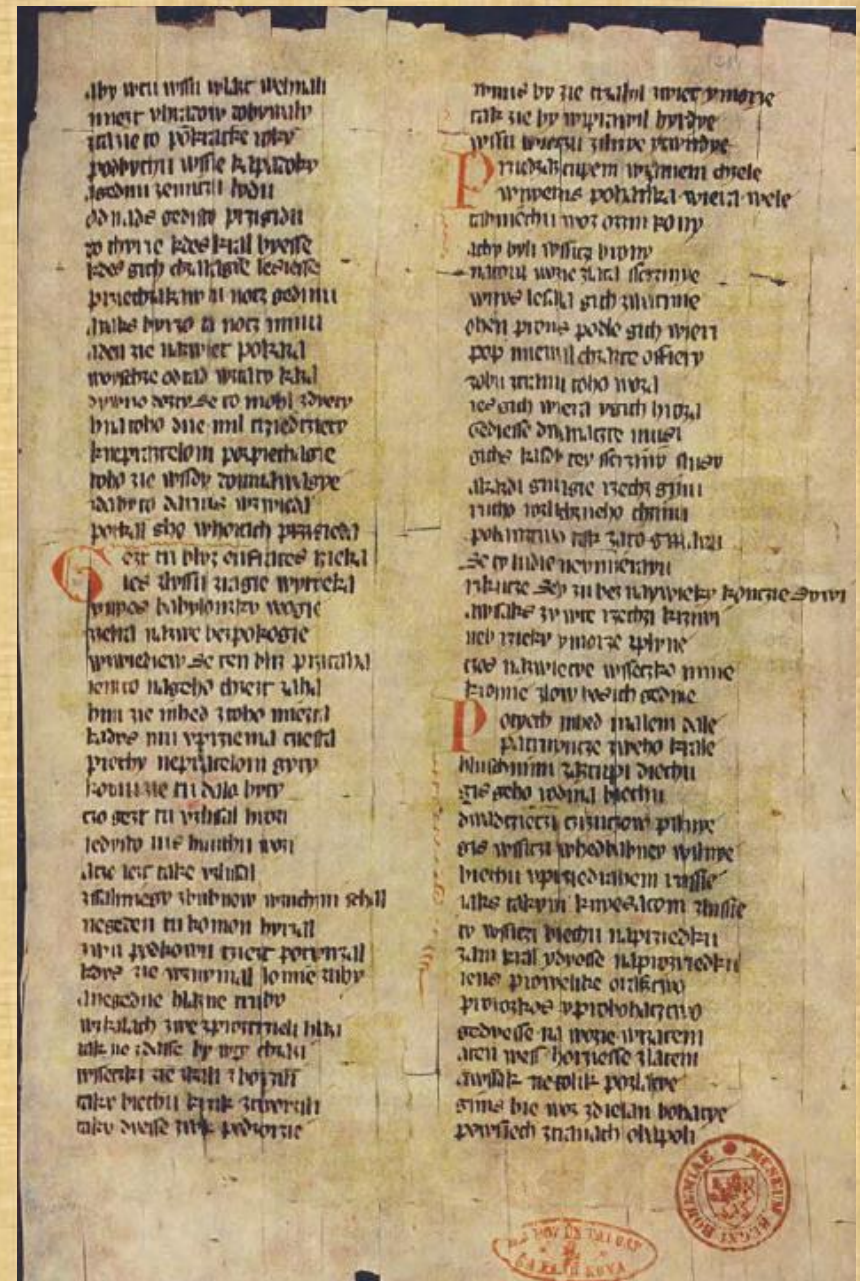
⁶ krščení] ckrenie

Алекса́ндреида

Alexander et Darius

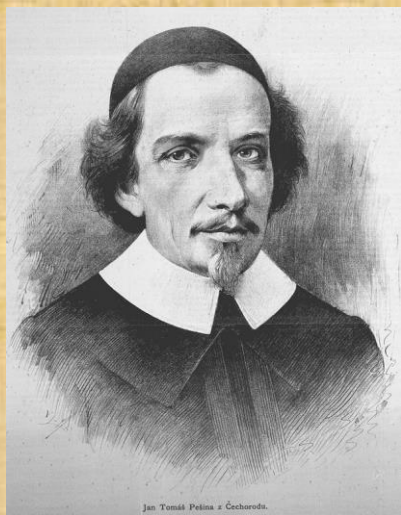
Gualteri de Castiglione
Alexandreis, sive gesta Alexandri Magni
10 cap.

Далимилова хроника

Václav Hájek z Libočan

Tomáš Pešina z Čechorodu

Либуше и Пршемысл-пахарь

Введение
Либушино пророчество
Основание Праги
Девичья война
Борживой и Святополк
Олджих и Божена
О Владиславе, втором короле чешском
Советы Собеслава сыновьям
О Пршемысле Отакаре II
О недостойных обычаях чешских вельмож
О большом наводнении
Окончание хроники

Václav Hanka

Legendy ob apostoлах и о снисхождении св. Духа

(Svatý Jan)...

potom pak prišed do Ažie,
jat byl přel'útým pohanem,
ciesařem Domiciánem.

Tet jho chtě mučiti, vsadi

v olej vrúci v plnej kádi.

Když osta bez všie bolesti,
bez (všie h)any jmu vyléztí.

neslýchanú tú odivú,
řkúce: „To j' podobno k divu,
že tito, z Galilé jsúce,
cuzích krajóv nevědúce
všech jazykóv řeči jmajú
a nás všakž obáč neznajú,
otňadž smy se porodili.

Svatý Filip šestého dne
před svú smrt'ú chvíle hodné,
sezvav sbor žakovstva svého,
což bylo z biskupstva jeho,
v Jerapolim toho města,
řekl: „Dietcě, to jest řeč zvěstá,
ž' mne böh ješče jest poščiedil
šest dní, bych váš stav zpořiedil.
Protož prošu, by v tom stáli,
v němž byšte se bohu vzdali.
Jázt' se ot vás k němu blížú.“
Řek to, by rozpat na křížu
v toho jmeni, o němž kázal
hi proňž svůj život posázal.

Věčší svatý Jakub slóve
činem trojie čsti hotové,
juž jemu písmo vydává;
podlé těchto tří čsti práva,
jímž z jiných jest věcí mnohem:
prvé, ž' dřeve pozván bohem
mezi všemi učenníky,
pro něžto slóve Veliký;
druhé, ž' mu böh byl domovit,
hi byl tiem všdy více movit,
že jho všdy s sobú pozýval...

Svatý Petr po množě skutciech
hi po nejednakých smutciech,
v nichžto všdy byl uplakajě,
na tu chvíl'u vzpomínajě,
v nejžto se byl otřekl boha,
sotně sobú vlásti moha
mdlobú hi postem velikým
hi svým nábožstvem všelikým,
ježto jměl božie dle lásky,
jakž po jeho lícu vrásky
plakáním byly tak svadly
hi tak suchotú opadly,
jakož po všem jeho lícu
hi plakáním hi pak tščicú
byla všě plet jeho zprahla.

PILÁT

Zachováň je jen začátek, vypravování o narození Pilátově.)

O tom času velmi trudném,
točúšto o tom dni súdném,
z něhož pójdú rozděleně
si hi oni vňuž po pleně:
5 sbožní v bydlo věčně stvúcie,
hřiešní u peklo horúcie.

Zdávna sě jest k tomu bralo,
jakž sě jest obáč hi stalo.
Mohuč jedno město slóve,
10 kdež potok hi řeka plóve
meny dosti slovútnými
tam mezi městy jinými,
z ňúž město jmene dobylo,
jehož hi dnes jest nezbylo
15 menování slovem jejú:
Mohan, slyšu, řecě dějú,
jěž vodú teče hlubokú;
Čiha pak dějú potoku,
jenž pod městem sě s ňú stieče,
20 s mlynných jězov velmi jěčě.

Zatiem devět měsiec minu,
obyklú žena hodinú

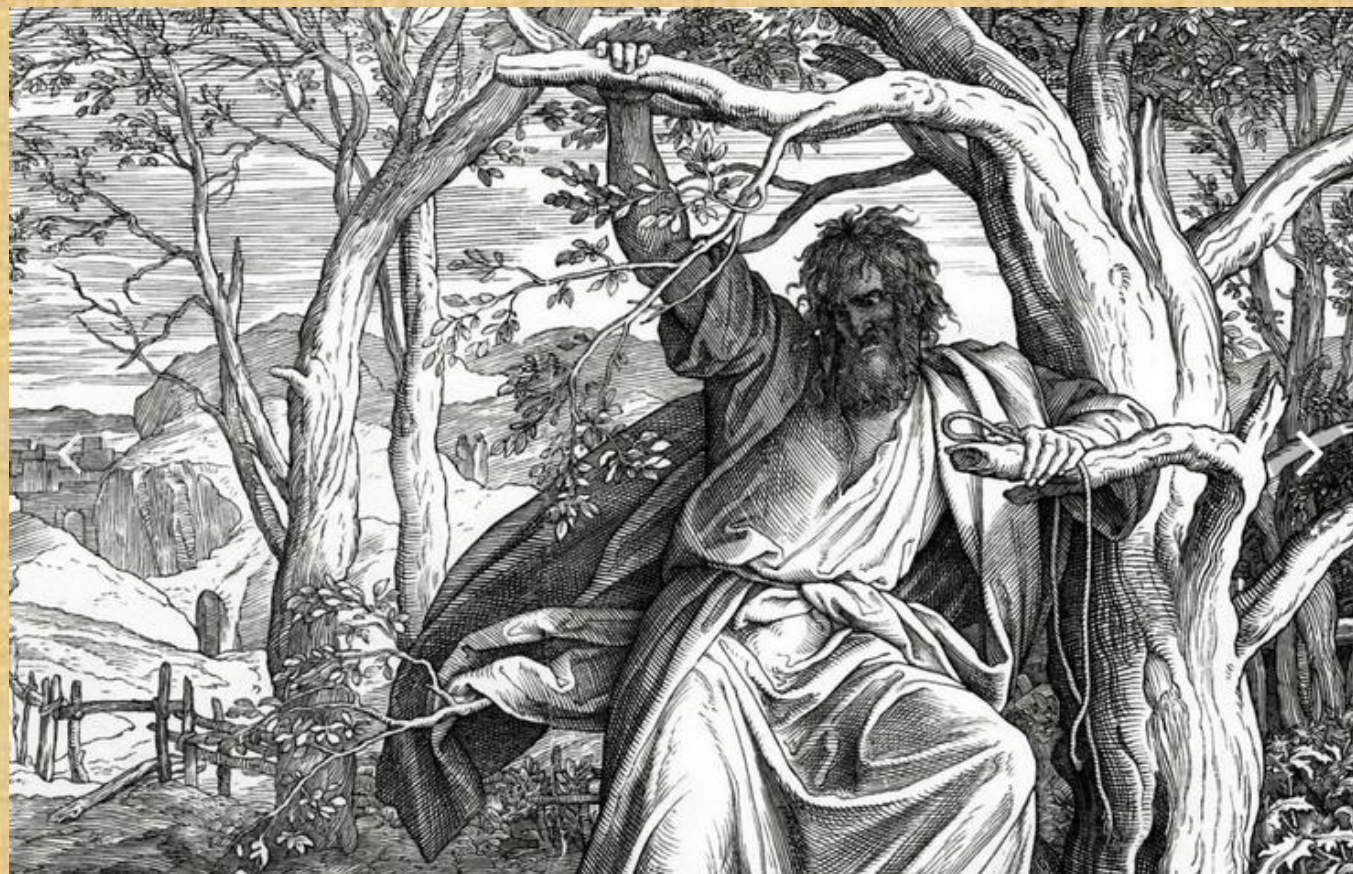
porodi to klaté dietě,
proslulé juž na všem světě.
Tehdy král jakž tu řecě vzedě
ot posla, jenž jmu povědě,
by jmu v srdcu radost velé.
A posel z toho veselé
mezi tiem juže potázal,
kak by jemu vzdieti kázal.
„Dobré“, vecě, „jmě jmu složu;
jakž sě stalo po jho sbožú,
mateři jho dějú Pila . . .“

(otci Atus, a proto synovi Pilatus.)

Legitur in quadam historia licet apocrypha, quod fuit quidam vir in Jerusalem nomine Ruben, qui alio nomine dictus est Simon de tribu Dan, vel secundum Hieronymum de tribu Isaschar. Qui habuit uxorem, quae Cyborea nuncupata est.

Quadam igitur nocte, cum sibi mutuo debitum exsoluissent, Cyborea obdormiens somnium vidit, quod perterrita cum gemitibus et suspiriis viro suo retulit dicens: "Videbatur mihi, quod filium flagitiosum parerem, qui totius gentis nostrae causa perditionis exsisteret."

Po břehovi s bratrem chodě,
nevěrnému skutku hodě,
dotad se s ním vodú kropi,
až ho popad hi utopi
na své prohřešilé hoře.
Běžav bra se přeč na moře,
jadyž ni cesty ni sledu,
kdež neznati, kto kam jědú,
pospiešiv přeč svého plutie,
netbajě, co se sde mútie,
jimžto zlú pamět ostavil,
kdež zem' u dědicě zbavil.

Кунгутина молитва

Vítaj, kráľ'u všemohúci,
ve všech miestech vševídúci,
všech kajúcich milujúci,
věčný život dávajúci;

všeho kvietie krásne ktvúci,
všech světlostí více stvúci,
svým milým se zjevující,
jě rozkošně kochající!

Vítaj, slavný stvořitel'u,
vítaj, milý spasitel'u,
vítaj, věrný náš přítel'u,
všie dobroty davatel'u;

vítaj, v núzi těšitel'u,
všeho hořě zbavitel'u,
vítaj divný slavitel'u
i rozkošný krmitel'u!

Děkujeme tobě z tvého
z milování velikého,
z potřebného, z radostného,
z vysokého i z šedrého:

ež si ráčil ny stvořiti,
velmi drazě vykúpiti,
nebesa dens otvořiti
a svým tělem obdařiti.

Chvála tobě, bože, z toho,
ježe činiš divový mnoho,
divnú mocú slova tvého
v rukú popa všelikého:

tu své divy ty zjevuješ,
když nás hřiešných navščeňuješ,
chléb v své tělo proměňuješ,
z vína svú krev učíňuješ.

Пьеса о трех Мариях

Začíná se Hra tři osob, které v den zmrtvýchvstání jdou ke hrobu Páně. Nejprve po skončení posledního responsoria osoby vyjdou z kaple a zpívají poslední verš responsoria, totiž „Et valde“ atd. s „Gloria patri“, jež obsahuje opětovné opakování responsoria. A hned potom kůr začne antifonu „Maria Magdalena“. Když tato antifona skončí, osoby se ubírají k hrobu s antifonami, jež následují atd. Pak nejprve jeden říká verše:

- Panny, paní, postúpajte
a dále se rozstúpajte,
neb se tudy mají tři krásné paní bráti
a Ježíše ukřižovaného hledati.
- 5 Panny, paní se rozstúpají
a babky vždy meškají.
Proč vy, babky, meškáte,
zdali mnoho mazancuov máte?
Pomohuť já jich otnésti vám,
10 nebude-liť kde blížě, ale do školy k nám.

Dum transisset sabbatum, Maria Magdalena et Maria Iacobi et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Iesum. Alleluia, Alleluia. Všecky tři osoby zpívají: Et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum orto iam sole. Gloria patri et filio et spiritui sancto.

Prvá osoba zpívá verše:

- Omnipotens pater altissime,
angelorum rector mitissime,
quid faciemus nos miserrime?
Heu, quantus est noster dolor!
- 15 Hospodine všemohúci,
anjelský králi žádúci,
co nám nebohým sobě zdfti,
když tebe nemuožem míti?
Ach, kteraká naše núze,
20 nebude-li tebe na dlúze?
Všemohúci otče přenajvyšší,
ty anjelský králi přezádúci,
co učiníme my smutné ženy?
Auvech, jaká jest naše bolest!

Prodaavec mazel

Dále Rubín:

25 Mistrě, vstúpě na tuto stolicu,
posadiž k sobě svú ženu holicu. – *Ticho!*

Potom at s Postrpalkem zpívá píseň takto:

Sed, vem přišel mistr Ypokras
de gracia divina,
nenieť horšicho v tento čas

30 in arte medicina.

65 Ktož je boden nebo sěčen
neb snad palicěmi měčen
neb snad jmá-li v svém ušě zpary,
přide-li k mému mistři s dary,
mój mistr jeho tak naučí:
70 pomaže sě, jako pes vskučí
a potom sě náhle vzpručí.
A vy, páni, chcete-li dobři býti,
můžete jej kyji bítí. – *Ticho!*

Skončiv vyběhne mezi lidi.

Mastičkář, Rubín však neodpovídá:

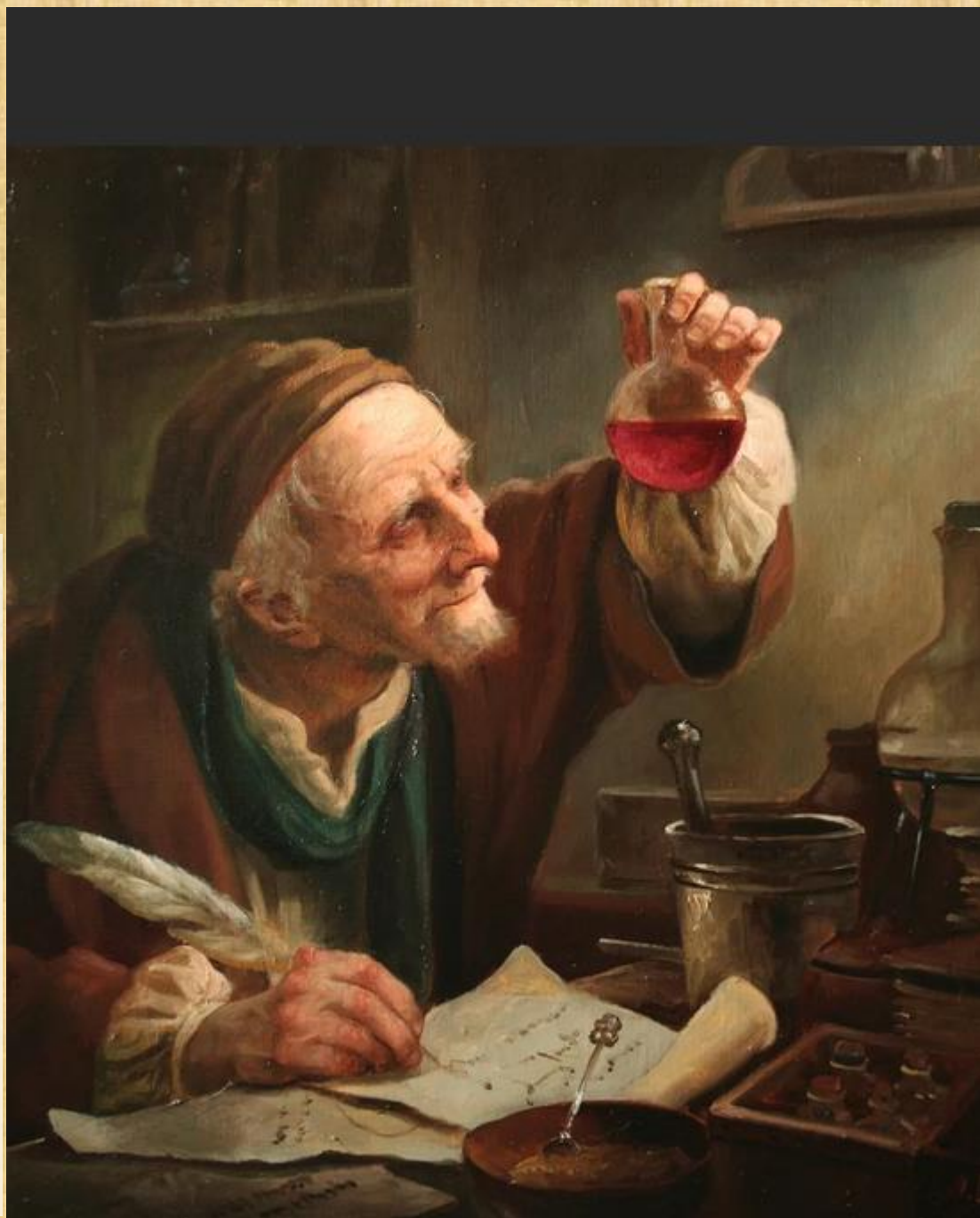
Rubíne! Rubíne!

At volá po druhé:

Rubíne, vo pistu?

Ten at odpoví:

75 Sed, mistrě, držu za řit tistu.

Десять заповедей

Сатиры о консулах и ремесленниках

- О сапожниках
- О консулах неверных
- О злых кузнецах
- О пивоварах
- О цирюльниках
- О мясниках
- О пекарях

(O ŠEVČÍCH)

Ševci divně přebývajú,
často svým ženám zle lajú.
Když ho žena jme tresktati
nedadúc jmu v kostky jhráti,
an se rozhněvají z toho
častoť jie přibíjajú mnoho.

O KONŠELÉCH NEVĚRNÝCH

Konšelé, račte slyšeti
a mně v tom za zlé nejmieti:
jmáte na sobě zlou vadu,
křivým dáváš dobrou radu.

Pohřiechu v tom mnoho blúdie,
že pravé křivelně súdie.

ŠESTÉ KÁZANIE

Šestým kázáním tě svázal:
Nebuď smilník, toť buoh kázal.
Trój lid nedrží tohoto
i jmá veliký hřiech proto.

Prví se skutka chovají,
však se myslí v něm kochají.
Čistota v ráj nedovodí,
jenž ot srdce nepochodí.

Druzí smilstvo skutkem plodie
i jiné k tomu přivodie.

O ZLÝCH KOVÁŘÍCH

Kováři, vy znamenajte:
zlého se diela chovajte;
já z vy vystřiehaji z toho,
byste se chovali toho,
ješto mnozí to činíte.
Vy z toho hřiechu nemníte,
by z toho kdy mohl hřiech býti,
že chceš zle sbožie dobyti.

Конюх и студент

Přihodich se jednu k tomu,
kdež nalezeh v jednom domu
právě také v túž hodinu
dva, jenž přišla pohostinu,
ana sedíta na pivě.

Tu učiništa poctívě,
oba právě bez meškánie
dašta mi milé vítanie.

A já, přiblíživ se k nima,
posadich se mezi nima,
jakož často v krčmě bývá,
křičieci: „Paní, nalí piva!“
Jechomť se v odplatu ctíti,
podávajíc sobě píti.

Poslúchajte tuto právě,
poviemť vám o jich postavě.

Z těch jeden člověk bieše mladý,
nejmieše známě brady,
na němž sukně šerá, umlená,
a k tomu kukla zelená;
ta také zedrána bieše.
Mošnu na hrdle jmieše,
v niž by vložil, což mu třeba,
mním, že knihy, také chleba;
dešťky jmieše u pasu.
Jakž jej viděch při tom času,
i jinú k tomu přípravú
vše bieše školskú postavú.

Antikvariát
Valentínska

Druhý, ten se starší zdáše,
vždy sedě bradku súkáše,
na němž kabátec úzký, krátký,
a dosti zedrané šatky;
okasalý tak dvorně,
k tomuť bieše obut v škorně:
tyť biechu drahně povetšely,
avšak okolo děr cely,
skrže něž viděti nohy.
A také bieše up'al ostrohy,
točenku maje na hlavě.
Tak, jakž jej sezřech právě,
jistěť mi se dvořák zdieše;
hřbelce za pasem jmějieše.

Procopius Sazavensis

Прокопий Сазавский

Житие святого Прокопия

< Vita Maior

*Житие св. Екатерины =
Стокгольмская легенда*

Житие блаженной Агнессы

Тристан и Изольда - почти 9000 стихов

Герцог Эрнест

Дерево покрывается листвою
Тайная жалоба
Словечко
О, дорогая ночь
Шли два подмастерья
Я потеряла милого
О, милый ясный день

DŘEVO SĚ LISTEM ODIEVÁ

Dřevo se listem odievá,
slaviček v keřku zpievá.
Máji, žaluji tobě
a méčě srdce ve mdlobě.
5 Zvolil sem sobě milú,
ta tře mé srdce pilú,
Pila řeže, ach bolí,
a tvójt budu, kdeť sem koli.
Srdéčko, divi se tobě,
10 jže nechceš dbáci o sobě.
Tvá radost, veselé hyne
pro tu beze jmene.

Ačť bych já ji zmenoval,
mnohýt by mě štráfoval
15 a řka: Proč ty tak slúžíš?
Čemu se milostí chlubíš?
Neustavičný milovník
jako u cesty hřepík:
k čemu se koli přičiní,
20 a tomu všemu uškodí.
Ktoť sem, tenž nosím pilu,
ját mám najkrašší milú,
tét nikomu nepoviem,
sámť ji s mým srdéčcem viem.

25 Viera vieč pomáhá:
kdeť sú dva sobě věrna,
on jí a ona jemu,
nepoviedaj třeciemu.
Mnohýt se rád honosí,
30 ten tajemství pronosí.
Ach, naň! Zlýt obyčejť jmá,
nepřejtež mu, ktoť jeho zná.
Poniž on vás tak hanie,
prosímť vás, panny i panie,
35 přezdiec jemu „ruší nás“,
vyscěrčmež jeho pryč od nás!

Смерть

Песня о Правде

Крестьяне

Песня веселой бедноты

SEDLÁCI

Chcete-li poslúchatí,
co já vám budu zpívatí,
ctnú družinu chváliti,
ještoť slovú sedláci.

5 Sedlák jest divné stvořenie,
jemu v světě rovně nenie:
syrovátka, sýřenie,
toť jest jejich vařenie.

10 K tomuť mají kysělíci,
anať sě vije na lžáci:
Taktě jsou šerední hnojníci,
avšak chtěie hrdi býti.

15 Škaredí, kostrbatí,
na nihtě jsou tlustí kabáti,
neumějíť šermovati!
Zbaviž nás jich, božie máti!

20 Smrdít dušě zelím nemastným
i také mlékem kyselým.
Pravím to srdcem celýým:
Nekvas s trúpem opilýým.

A když sě hrachu nažerú,
ihned sě do krčmy berú.
Toť já pravím na svú vieru,
nehledajíť tu vieru.

Бог всемогущий

Иисусе Христе, щедрый Владыка

Приветствуем тебя, о славы Царица

Плач Девы Марии

BUOH VŠEMOHŮCÍ

Buoh všemohúcí
vstal z mrtvých žádúcí!
Chvalmež boha s veselím,
toť nám všem Písmo velí!

5 Kyrieleison.

Ležal tři dni v hrobě,
dal prokláti sobě
bok, rucě, nožě obě,
na spasenie tobě.

10 Kyrieleison.

Jezukriste, vstal si,
nám na příklad dal si,
žeť nám z mrtvých vstáti,
s bohem přebývati.

15 Kyrieleison.

Maria žádúcie,
z nebes róžě stkvúcie,
pros za ny hospodina,
svého milého syna!

20 Kyrieleison.

Pane náš Ježíši,
uslyš svoji říši,
nás hříšné křestany,

25 pro tvé svaté rány.
Kyrieleison.

Svaté Mařie synu,
otpusť hříšným vinu,
pane Jezukriste,
jenž si vstal zajisté.
Kyrieleison.

30 Ó králi nebeský,
uslyš svůj lid český,
zbav nás nůžě této,
daj nám dobré léto!
Kyrieleison.

35 Uslyš naše hlasy,
daj pokojné časy,
Jezukriste, králi,
ať tě tvój lid chválí!
Kyrieleison.

40 Otpusť naše zlosti,
všech nás bludův zprostil
Daj nám pro svú dobrotu
svaté cierkve jednotu!
Kyrieleison.

45 Všichni světi proste,
nám toho spomozte,
bychom s vámi bydlili,
Jezukrista chválili.
Kyrieleison.

Дионисий Катон

Эзоп

Алан Лилльский

Temperancia

Ščedrost ukaž svého kvasu,
ač máš hostě při tom času.
V ty časy slušie dařiti
a dobrého jmene dobyti.
Když jest čas a máš veselé,
máš sluhy dařiti směle.

Memoria

Nechci, by to na mysl vzýval,
by vždy člověk hřiechy mieval.
Hřiech se každý časem tají,
však jej pod časem poznají:
dobrý dobrú má odplatu,
zlý pro hřiech má věčnú ztrátu.

Justicia

Když se ščěstie protiviti
bude, neroď smuten býti;
zlí přěčasto ščěstie mají,
však smyslem nerozeznají.
Protož ščěstie zlým přichodí,
žeť jim na věky uškodí.

Venus dvě létě vejvodí,
horkost a vlašnost mu škodí:
jedno léto zvieřidnicě,
druhé léto jest dennicě.

Mars patnádcete let přěbývá,
v těch letech hladu užívá;
jest horek a sůch v svém domu
a běžít přěd Sluncem k tomu.

Merkurius v svéj vláštности
sedm let přěbývá v cnosti
a jest studen a sůch k tomu,
kupcuom hodí se v svém domu.

Iupiter dvanást let bývá,
v těch panstvie svého užívá;
mát horkost a vlašnost v sobě,
jestit jako právě robě.

(ÚVOD)

Platno nenie již pravenie,
neb již tak poslušno nenie
jakožto za dávného věka,
kdaž skládanie byla dicka.
5 Již lidé nic jiného nedbají,
jediněť bohatstvie hledají,
jenž jesti ctným mravóm potupa
a do pekla náhlá sstupa.
Již ten, ktož peněz má dosti,
10 ten jesti dóstojen ctnosti.
Lakomstvie již Ctnost pobilo,
a ji v svú moc porobilo
bojem silným. Pravi tobě,
že Ctnost již leží jako v hrobě.
15 O tom boji vám povědě
málo, což svým smyslem vědě.

Смил Фляшка из Пардубиц

Новый совет 2116 восьмисложных стихов

Орел советует
Леопард советует
Сокол советует
Медведь советует
Павлин советует
Конь советует
Заяц советует
[всего 44 советчика]

Совет отца сыну

(ÚVOD)

Král lev, ten času jednoho
byl rozeslal poslov mnoho
po všech krajích na vše strany,
po svá kniežata i pány,
5 po zvěř veliký i malý,
aby všickni před ním stali.
Tak se byl o to utázal,
že také orlovi kázal,
aby, pojma ptactvo všaké,
10 byl u jeho dvoru také,
neb ho bylo vše poslušno;
a to bieše dobře slušno,
by slyšeli jeho slovo,
neb tehdy panstvie orlovo
15 k moci krále lva slušalo
těch časov, když se to dalo.

Пассионал

Господа нашего Иисуса Христа
жизнь земная

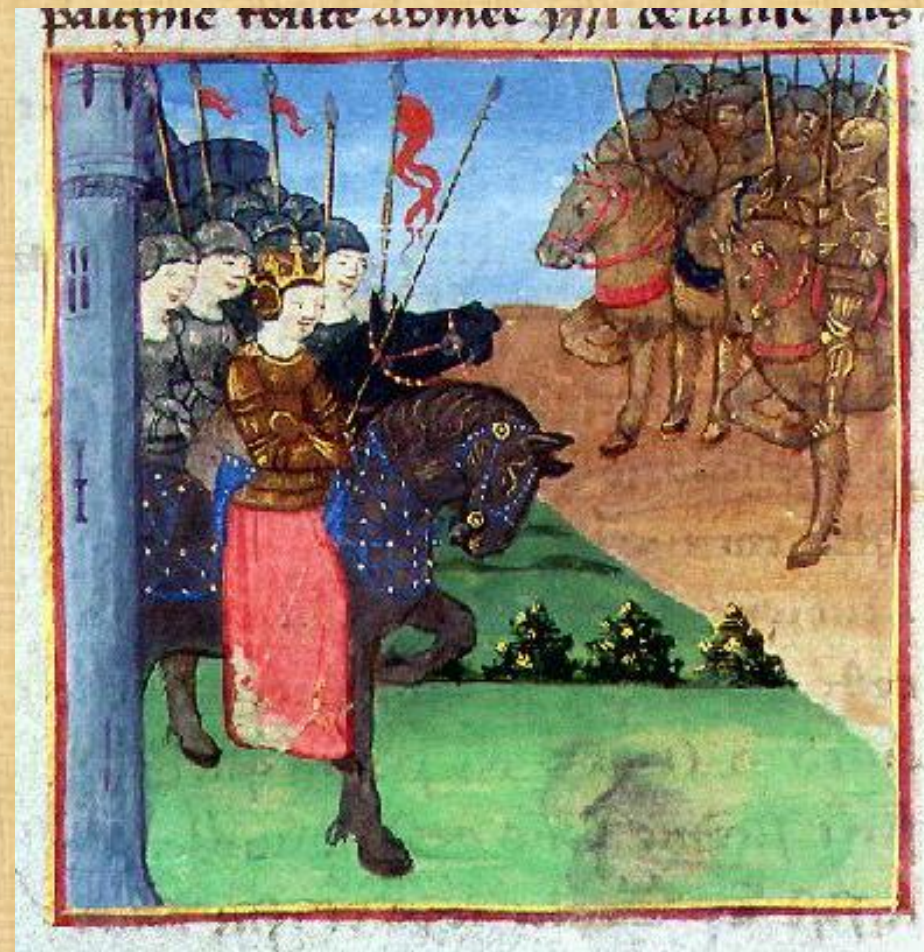
Святых отцов жития

Видение святого Павла апостола

Сказание об Иосифе и Азенефе

Хроника Троянская

Ткач

Exempla

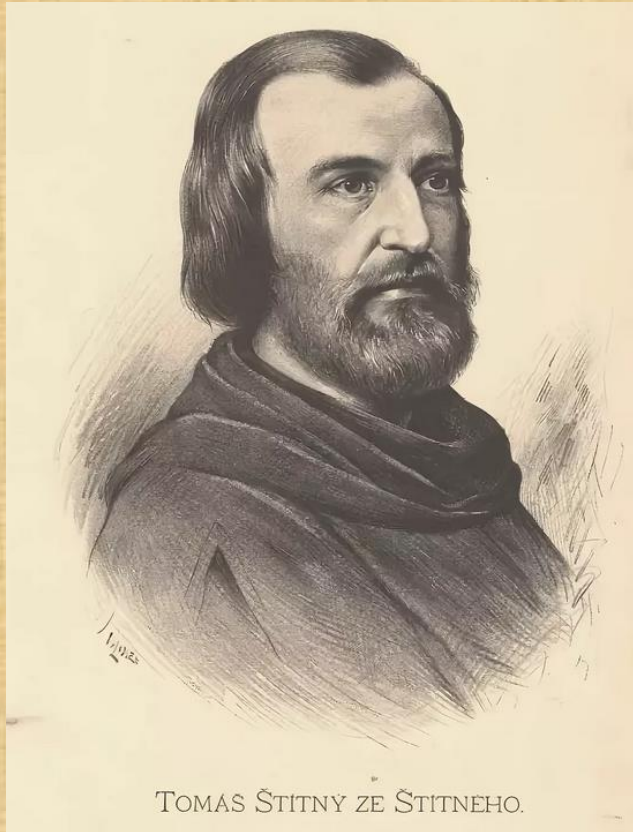
(DUCHAPŘÍTOMNOST)

Jeden sedlák přišel opilý domů a viděl všechno, nač hleděl, dvojmo. Dívaje se tedy na své dva syny myslil, že jsou čtyři, a obviňoval ženu, že má čtyři syny. A když to popírala, přikázal jí, aby se očistila. I nařídil přinést nůž, to jest rádlo, a vložit do ohně, a řekl ženě, že musí nést rozžhavené železo. Ona pak jako moudrá žena odpověděla, že to ráda učiní, jestliže jí on napřed žhoucí železo podá. A on úplně zhloupnuv vzal žhoucí železo do rukou, takže mu kůže zcela slezla, a vystřízlivěl.

Людская греховность
Пустынник и ангел
Заслуга послушания
Необходимость отдохнуть
Плоды терпения
О соловье и стрелке
О двух мышах
Об одном королевиче
О словах Петровых к Иисусу
О Тиберии императоре
О плотнике и его верной жене
О монахине одной рассказ наставительный
Как Бог явился святому Августину
Судите праведно!

Фома ШТИТНЫЙ

Sborník Vyšehradský

Předmluva

O bojování hřiechův s šlechtnostmi

O světském milování a milování bydlá nebeského

O sedmi stavu duchovnieho vstupních

Smiernost

Knížky šestery

Pánóm

Knížky o smrti mládence bujného

Počínají knihy o smrti mládence bujného

Sborník Vávrův

Předmluva

Pohřeb, kteraký má kteraké zádušie za duše

Řeči besední

Kterak máme již věriti v Trojici svatú

Řeči sváteční a nedělní

V pondělí o masopustě

Zjevení sv Brigity

Knížky o šašiech

Třetie strana

Sborník musejní z roku 1400

Knížky o devieti staviech lidských

Tato řeč o učených

Proč se učí lidé

O závisti o tom hřiechu

O připravení srdce

O otevření srdce tato kapitola

Sborník opatovický

Že j' rozdiel veliký mezi pannami a ženami

Barlaam a Josafar

Спасибо за внимание!